

ESTUDI IMMIGRANTS 1600-1650

Els Concessos o llicències per casar-se, de l'Arxiu Diocesà de Mallorca, ens donen molta informació sobre els immigrants que es volen casar a Mallorca (M.). No sols ens donen a conèixer els llinatges i lloc de procedència dels immigrants i moltes vegades la professió, sinó que ens donen la trajectòria des de que surten de la seva terra, indicant l'edat en que ho fan, els llocs en que han viscut i les professions que han exercit. Les informacions no es limiten als que es casen sinó que abasten els testimonis dels que els coneixen i que declaren que són fadrins o viudos i que diuen on els han conegut.

El gruix de les informacions les podeu veure a "Immigrants als Concessos. 1600-1650", on resumim la documentació que hem trobat a l'arxiu diocesà. Al *Llistat d'immigrants* es pot veure d'un cop d'ull els llinatges dels immigrants, les seves procedències, els seus oficis, l'activitat documentada amb la seva font i els anys en que se'ls ha documentat. Pel llistat hem tingut en compte altres fonts com protocols notariais (de l'Arxiu del Regne de Mallorca) o processos inquisitorials (al Archivo Histórico Nacional de Madrid).

Els Concessos de l'Arxiu Diocesà s'han de consultar en microfilm i de vegades la lectura de topònims i llinatges no es clara, bé per l'estat de l'original, bé per la microfita que de vegades talla el final d'una línia, o bé perquè l'escrivà no escriu bé els llinatges i topònims estrangers. Ja advertia Bennassar a *Los cristianos de Alá* que "La transcripción fonética de los escribanos inquisitoriales deforme horriblemente los topónimos y los nombres de las personas". Això mateix ho podem aplicar als Concessos. Amb l'ajuda d'atles i del google-map hem pogut identificar topònims, no tots, i normalitzar la seva escriptura. El sentit comú també ha ajudar, si l'escrivà escriu Aulot hem vist que es referia a Olot, si escriu Vayessa, episcopat de Jaen, hem suposat que es tractava de Baeza. De vegades es diu la distància en llegues que una població està d'una ciutat coneguda, això ens ha permès identificà Sifos (sempre escrit així), molt prop de Toló, a una llegua, a 5 kilòmetres, com a Six-Fours i més tard Six-Fours-les-Plages. Alguns topònims emprats són arcaïsmes que no trobam ni al Diccionari català-valencià-balear, a més de Sifos citem: Colona per Colonne, Codro per Crotona (sud d'Itàlia), Ciresto per Ceyreste (entre Toló i Marsella), Corco per Cork, Melasso per Milazzo (Sicília), Tornay per Tournai, Letxe per Lecce (Nàpols), Baraix per Varazze (Gènova), Buiasco per Bogliasco (Gènova), Desu per Désulu (Sardenya), Saluri per Sanluri (Sardenya), Ligorna per Liorna, Xartre per Chartres. Es cita Bolònia a Flandes, després de l'estupefacció inicial un se'n adonà que es refereix a Boulogne al departament de Pas-de-Calais. Hi ha topònims que no hem pogut localitzar i alguns s'escriuen de forma ben clara com Araxa a la senyoria de Gènova.

Als Concessos, els que demanen llicència per casar-se diuen la seva edat i també ho fan els testimonis. La gent no sabia la seva edat exacta, diuen que tenen 19 o 20 anys *vel circa*, més o manco. El 1620 Miquel Mauri, de 20 anys, f. d'Antoni i de Caterina Mauri (de llinatge propi), de la vila de Begur (*Bagur*), bisbat de Girona diu que fa un any i mig va voler saber l'edat i demanà al rector de Begur que mirés quan nasqué al llibre de bateigs i li digué que feia 19 anys. El 1605, Antoni Bru de Niça diu tenir 23 o 24 años, i una testimoni, Lucía Armadans, que el coneixia de nin diu que en té 19 o 20. El 1605 Francesc Millo de Niça creu tenir 22 o 23 anys, un paisà seu, Joan Rabel, que el coneix des de nin creu que en té 27 o 28. El 1605 un amic diu que Contestí Grech de l'Escala té 35 anys i un altre que 40. El 1604 un testimoni diu que Bartomeu Paxan de Génova va venir a Mallorca de 6 o 7 anys i ell afirma que vingué de 13 o 14. El 1611 Agustí Grisso, genovès de Savona, diu que quan vingué a Mallorca amb els seus pares tindria 7 o 8 anys, un veí del seu carrer diu que en tindria 13 o 14. El fill d'un notari diu que té de 45 a 50 anys.

La data que apareix als concessos no és la del matrimoni sinó aquella en que declaren els testimonis que va seguida de la concessió de la llicència, no sempre, i després es diu amb qui es casen i a quina parròquia que moltes vegades no apareix. El matrimoni es celebraria a partir del dia següent al de la concessió de la llicència i es poden cercar als llibres de matrimonis de la parròquia corresponent.

Tant als llistat com a "Immigrants als Concessos" hem abreviat Mallorca (M.) que era el nom de la ciutat, no sols de l'illa. Si es diu que una persona és habitador de Mallorca és vol dir que ho és de la ciutat, si és habitador de la Part Forana es diu el nom del poble o mallorquí.

Origen dels immigrants.- La procedència dels immigrants documentats fou:

Origen	Número	Renegats	Total	Percentatge
Alemanya	4	1	5	0,2
Anglaterra	6	5	11	0,45
Aragó	81	7	88	3,64
Barbaria		7	7	0,29
Canàries	3		3	0,12
Castella	229	54	283	11,7
Catalunya	437	4	441	18,23
Còrsega	9		9	0,37
Dinamarca	1		1	0,94
Eivissa	72	2	74	3,06
Escòcia	3		3	0,12
França	374	24	398	16,45
Flandes	23	2	25	1,03

Gènova	205	1	206	8,51
Grècia	10	6	16	0,66
Holanda	21	3	24	0,99
Llombardia	16		16	0,66
Malta	9	1	10	0,41
Menorca	125	2	127	5,25
Mónaco	4		4	0,16
Nàpols	138		138	5,7
Navarra	8		8	0,33
Noruega	3		3	0,12
Portugal	24	8	32	1,32
Ragusa	15		15	0,62
Roma	9		9	0,37
Rosselló	20		20	0,82
Sardenya	52	3	55	2,27
Savoia	52		52	2,15
Sicília	135	4	139	5,74
Toscana	8		8	0,33
Turquia	2	3	5	0,2
València	143	13	156	6,45
Venècia	25	2	27	1,11
	2266	152	2418	

Veiem que en primer lloc tenim Catalunya (441), seguida de França (398), Castella (283), Gènova (206), València (156), Sicília (139). Hem exclòs del llistat aquells immigrants que estaven de pas i dels que es diu als Concessos *avui a Mallorca*, o trobat o *repertus*, encara que els podem veure al text de "Immigrants als Concessos". Excepte per aquells en que es diu que està domiciliat a la ciutat, o que hi és habitador, no sabem si la migració és temporal o definitiva. Hem inclòs aquells dels que sabem que són immigrants temporals com la companyia de teatre, que malgrat s'hi casin segurament no estarien a l'illa més de 6 mesos. Els renegats no sabem si es quedarien a l'illa o si després del procés inquisitorial, que podria durar 8 mesos, se'n anirien a la seva terra, però era normal quedar-se a la primera terra cristiana a la que arribaven després d'obtenir la llibertat.

No sempre s'indica la població d'origen. La procedència dels immigrants catalans documentats (de 105 no coneixem el poble d'origen) és: 80 de Barcelona, Sitges 21, Arenys 17, Blanes 15, Mataró 12, Tarragona 8, Girona 8, Canet 7, Palamós 7, Sant Feliu de Guíxols 7, Valls 7, Tortosa 7, Calella 6, Vic 6, Reus 5, Vilanova de Cubelles 5, Vilanova 7... Entre els aragonesos n'hi ha 28 de Saragossa. Entre els de la Corona de Castella n'hi ha 24 de Madrid, 20 de Sevilla, 14 de Granada, 10 de Múrcia, 8 de Valladolid, 8 de Cartagena, 7 de

Màlaga, 6 de Toledo... Entre els valencians m'hi ha 81 de València, 10 d'Alacant, 10 de Dénia, 7 de Vinaròs.

Dels 127 de Menorca sols s'indica la població de 33 de Ciutadella, 24 de Maó i 5 d'Alaior. A Sardenya en trobam 24 de Càller i 9 de Sàsser. Dels 52 de Savoia n'hi ha 41 de Niça, 6 de Vilafranca. Dels de Sicília 59 són de Messina, 50 de Palerm, 8 de Trapani, 5 de Siracusa. Al Rosselló 13 són de Perpinya, a Portugal 8 de Lisboa, a Nàpols 10 de Lecce. A la senyoria de Gènova la majoria són de la ciutat (poden ser 119), 11 de Sant Remo, 7 de Final (que pertanyia a la monarquia hispànica) i 76 d'altres poblacions.

De França no coneixem la població d'origen de 98 immigrants, entre altres trobam: 67 de Marsella, 23 de La Ciutat, 27 de Toló, 20 de Six-Fours, 14 de Cassis, 12 de Saint-Malo, 11 de Martigues, 8 de Sant Trops, 8 d'Olioules, 8 d'Antíbol, 6 d'Arlés, 4 de Cannes, 4 de Narbona... Com veiem la majoria són de Provença.

Els llinatges.- Als Concessos sovint el llinatge d'un mateix immigrant s'escriu de manera diferent al mateix document. Quan darrera un llinatge posam un interrogant aquest és bastant il·legible. La majoria d'immigrants tenen per llinatge el del seu pare però no sempre. A Castella no tots els germans tenien el mateix llinatge, si bé veiem que a Mallorca els castellans solen dur el llinatge del pare. Els immigrants juraven damunt els evangelis dir veritat i els demanaven si s'havien canviat el nom. El 1650, Benet Maqués (també escrit Marchés) f. de Sebastià i de Maria Hernández, de Sevilla, declara que de vegades s'ha dit Benet Hernández per l'*apellido* de sa mare. El 1647, Domingo Pérez, f. de Francesc Gonsales, de Guimaraes (Portugal), diu que com cadascú pren el llinatge del parent que vol, ell el prengué de la seva avia que es deia Pérez. N'hi ha que adapten el llinatge. El 1646, Martí Ramírez, natural de Mérida, f. de Martí Ramírez i de Caterina Sánchez, diu que a Ramírez a Mallorca li diuen Ramis. A certs llocs com Toscana, Venècia i Ragusa encara s'emprava el patronímic, el nom del pare en lloc d'un llinatge familiar amb la preposició de al davant. La majoria de noms s'adaptaven al lloc, alguns no com Andrea.

Edat d'emigració.- Molts d'immigrants deixen la seva casa minyons, sovint als 12 anys, per embarcar-se com a mosso d'un patró o anar a l'exèrcit com a criat d'un oficial. Als 15 anys ja assentaven plaça de soldat. No era estrany començar a fer feina als 6 anys i als 8 començar un aprenentatge amb un menestral. El 1603, Joan Siquier, de França, diu que als 6 anys els pares el portaren a Barcelona, a la parròquia del Pi, i als 8 el posaren de mosso amb Jaume Scuder, flassader francès fins els 13 o 14 anys. Vegem un mallorquí que emigrà als 10 anys. El 1641, Antoni Mas, natural de Porreres, habitador de Palerm, f. de Pere, diu que als 10 anys anà a ciutat a comprar roba, anà al moll i un capità flamenc l'aportà en la nau a Sicília on ha estat molts d'anys i ha

aprés l'ofici de calafat, fa 10 anys que falta de Sicília, anà a Nàpols, a Milà i a Flandes per soldat amb el capità don Carles de Negre, tornà a Milà, anà a Gènova, a Catalunya i a M., a l'octubre farà 38 anys.

Oficis o condició.-

De 555 immigrants no trobam l'ofici o condició a la documentació. Hi ha 908 mariners, 99 patrons, 4 pilots, 5 artillers de nau, 5 coralers (pescadors de corall) i 3 contramestres, si li afegim 9 calafats, 8 pescadors i 2 mestres d'aixa, tenim que al sector nàutic hi ha 1043 immigrants als que hi haurien de sumar una bona part d'aquells en que no s'especifica l'ofici. 136 immigrants arriben a Mallorca essent soldats, si bé la majoria deixen de ser-ho sols coneixem el nou ofici de 6. Dins el sector comercial trobam 31 mercaders, 7 negociant, 7 marxandos, un mitja, un botiguer, un mercer, un herbolari i un blater, un total de 50. Els menestral són 35 sabaters, 32 sastres, 13 paraires, 16 velluters, 6 passamaners, 3 teixidors de seda, 3 teixidors de lli, 2 teixidors de llana 2 sombrerers, 1 capeller, 3 tintorers, 5 blanquers, 1 calceter, 9 ferrers, 5 forners, 5 impresors-libreters, 2 pinters, 1 guitarrer, 1 sucrer, 1 vidrier, 3 picapedrers, 3 argenters, 2 moliners, 1 gerrer, 2 boters, 1 barriler, 1 apotecari, 1 calderer, 6 corders, 2 corders de guitarra i 1 espaser, un total de 169, del que 122 són del sector tèxtil-calçat. Dedicats a l'agricultura sols trobam 22 conradors, 6 bracers, 2 missatges i 4 hortolans, uns 24 si bé pensam que mols ex soldats que es casen a pobles es dedicarien a l'agricultura. Dins el sector de serveis trobam 9 cirurgians (dos de nau) i 4 barbers (un de nau), 13 frares, 14 preveres, 5 notaris, 75 criats (3 d'ells majordoms i un coc) i 12 criades, 7 doctors en dret i un en medicina, 9 estudiants, 3 sobrestants, 2 tamborers, 2 capdeguaites, 3 algutzirs, 3 escultors i una companyia teatral de 15 persones, en total 177. La companyia teatral esta formada per un director portuguès domiciliat a Valladolid, que li diuen autor, 10 actors anomenats representants i 4 actrius, la majoria castellans. Els criats ho són de persones de qualitat que venen a Mallorca a ocupar càrrecs d'importància com virrei, bisbe o doctor del Real Audiència. En resum tenim:

Sector	Immigrants	Percentatge
Sector nàutic	1043	61,49
Militars	233	13,78
Comercial	50	2,95
Tèxtil-calçat	122	7,19
Altres sector secundari	47	2,77
Agrícola	24	1,41
Criats	87	5,13
Clero	27	1,59
Altres sector serveis	63	3,71
Total	1696	

Sols trobam 45 dones de les que 6 són casades, 20 es casen, d'elles 12 són criades i 3 actrius, 2 gitanes. Hi ha 8 viudes (una actriu), 3 renegades i 2 esclaves.

De certes persones no s'indica la professió però si la seva condició: 13 gitanos (2 dones), noble, donzell o cavaller (7), gentilhome (3), esclau (38). Trobam una ex prostituta recollida a la casa de la Pietat i 106 renegats processats per la Inquisició. La majoria dels renegats, captius que s'havien convertit a l'Islam, anant en cors contra cristians al davallar de les naus per fer llenya, generalment a Formentera, fugien i es presentaven al Sant Ofici que els perdonava. Pensam recollir els processos dels renegats junt als captius mallorquins que moren captius a terres musulmanes a una propera publicació. Ja hem recollit tot el material.

Els mariners.- Hem vist que 1.043 immigrants procedien del sector nàutic d'origens molts diversos. De Catalunya venen 206 mariners i 25 patrons, dels que coneixem la població d'origen 35 eren de Barcelona, 22 de Blanes, 17 de Sitges, 16 d'Arenys, 9 de Mataró, 7 de Palamós... De França trobam 212 mariners i 29 patrons, de molts no coneixem la població d'origen, 47 eren de Marsella, 20 de Toló, 18 de La Ciutat, 14 de Cassis, 13 de Six-Fours, 10 de Martigues, 8 de Sant Tropès, 8 d'Olioules, 6 d'Antíbol, la immensa majoria són de Provença encara que no en falten alguns de la França atlàntica de llocs com Saint-Malo o La Rochele. 165 mariners són sicilians (40 d'ells de Messina i 10 de Palerm), 84 de Gènova (7 de San Remo), 63 de Nàpols, 36 de València, 23 de la corona de Castella, 18 d'Eivissa, 17 de Menorca, 11 de Venècia, 10 de Portugal, 10 de Ragusa, 9 de Grècia, 7 de Malta, 7 del Rosselló, 6 de Sardenya, 6 de Toscana, 3 d'Anglaterra, 2 d'Alemanya, 2 d'Holanda.

Ja hem dit que alguns s'embarcaven molt joves com a mosso de barca. El 1648 Diego García, de Guimarães (**Portugal**), diu que fugí de la casa dels pares als 8 anys i de les hores sempre ha estat a M. fent de mariner, fadrí de 18 anys. El 1644, Joan d'Àngel Savet, mariner del lloc de la Pas, senyoria de **Gènova**, f. d'Àngel Savet i de Caterina, diu que fa 10 anys que falta de sa casa, sempre ha navegat, mai ha estat casat, i que és de 18 anys, Joan Far, mariner de M., de 25 anys, diu que fa 8 anys que el coneix, que era molt minyó, era mosso de barca. Els mossos de barca amb la denominació d'atlots de barca han perdurat a Mallorca fins mitjan segle XX.

Coneixem molts de patrons que entren i surten del port de Mallorca però que no ens consta que hi residissin. Podreu veure el llistat d'aquest patrons i el moviment del port de Mallorca a una propera publicació on-line d'Edicions UIB: "El comerç marítim de Mallorca a la primera meitat del segle XVII".

Els soldats.- La procedència dels soldats fou: Castella 96, Nàpols 34, Sicília 19, Sardenya 9, Gènova 8, Flandes 7, França 6, Catalunya 6, Aragó 5, Portugal 5, Llombardia 5, Roma 4, Menorca 4, el Rosselló 4, Mònaco 4, València 4, Eivissa 3, Navarra 2, Venècia 2, Alemanya 2, Còrsega 1, Canàries 1, Savoia 1, Irlanda 1. No era estrany que s'allistessin soldats de regnes que estaven en guerra com és el cas dels francesos. Dels que es queden sols coneixem l'ofici que exercirien després de deixar l'exèrcit de 24 mariners, 7 conradors, 3 sobrestants, 2 sastres, 2 ferrers, un moliner, un barber, un escultor, un sabater, un forner, un criat.

Els soldats eren mercenaris, procedien de lleves que es feien a distints territoris de la monarquia hispànica i si afegien joves d'altres territoris. El capità es presentava als magistrats dels pobles amb una reial cèdula demanant ajudar per la lleva. Elegia entre els voluntaris que es presentaven entre 15 i 50 anys, fadrins i sans. Alguns testimonis declaren que a l'època en que s'enrolaren no assentaven casats. Menors de 15 anys volen enrolar-se. El 1642, Blai de Nieva, sabater, natural de Granada, diu que fa 6 anys partí de Granada i anà a Màlaga on s'embarcà en les galeres d'Espanya, no tenia més de 14 o 15 anys, un testimoni diu que abans el capità no li volgueren assentar la plaça per ser tan mosso. S'enrolaven presos i de vegades apressaven gent a punta de pistola. El 1646, Francesc Moreno, natural de Vélez-Málaga, de 22 anys, diu que fa 10 anys anà a viure a Madrid i el 1638 es feu lleva i ell i Joan García León foren obligats a anar a servir a sa majestat i els portaren presos a Cartagena. El 1641, Francesc Salut, de Parma, regne de Nàpols, diu que fa 6 anys falta de sa casa que el prengueren per soldat, després l'embarcaren i als 2 anys vingué a M., a la seva companyia l'allotjaren a Pollença i hi ha estat fins el dia d'avui, sempre fadrí, té 20 anys, quan el prengueren en tenia 14. El 1639 per l'armada d'Oquendo s'embarcà a uns dos mil casats a punta de pistola a la regió de La Corunya. A Castella a partir de 1635 (anys en que França declara la guerra), al no bastar els voluntaris, es faran quintes, els sortejats s'hauran d'incorporar a l'exèrcit. El 1641, Joan Serrano, natural de la Pobla d'Almoradiel, diu que fa 6 anys el tragueren per soldat per servir a sa majestat, anà al siti de *Hocata* (Leucata ?), d'allí a Fuenterrabía i a Salses d'on vingué a M., de 23 anys. Dins la guerra amb França, en el marc de la guerra dels Trenta Anys el 1637 es posà setge a Leucata. Els altres os llocs que cita foren presos pels francesos. El 4-7-1638 l'esquadra francesa entra a Fuenterrabía i incendia les drassanes. El 1639 es rendí Salses a un exèrcit francès y seria recuperada el 1640. Quan el 1640 esclata la revolta catalana, alguns soldats que guardaven un castell a Lisboa són enviats a Catalunya i acabaran a Mallorca.

Els reclutes rebien una paga en mà, i d'aquell moment rebien allotjament i menjar. Els donaven una lliura i mitja de pa cada dia. No estaven molts de dies a un mateix lloc i anaven a un port a embarcar-se o a un lloc de conflicte. La paga la rebien cada 40 dies. Si un soldat arribava a servir 20 anys li

donaven 300 ducats de cop, una quantitat important, però eren pocs els que hi arribaven. El 1642, Joan Gonsales, de Mérida, diu que partí minyó fa 12 anys i anà a Andalusia, se'n anà per soldat en la companyia de don Agustín de Vargas, on ha estat 9 o 10 anys.

Estermo de Marino. 7-3-1639: f. de Mateu i de Clemència, de la ciutat de **Nàpols**, de 20 anys, feia escultures de bulto, casa a Fornalutx i li digueren per fer un retaule.

Amb la tropes hi anaven dones, nins i criats. Un mallorquí se'n anà a la guerra amb un fill de 12 anys. N'hi havia que s'emportaven la dona. El 1642, Remígia Sauna, de Sàsser (Sardenya), vda. de Pasqual Traico del regne de Nàpols, diu que hi va estat casada 7 o 8 mesos, en fa 11 o 12 que falta de sa terra i amb ell ha estat sempre a la guerra en servici de sa majestat a Tarragona, Cotlliure i Roses, fa 3 mesos estant donant socorro a Perpinyà amb el sr. marquès de Terescusa, va quedar a Cotlliure i els francesos i catalans feriren de mort a son marit d'una mosquetada i 2 coltellades, als dos dies morí a l'hospital de Perpinyà, ho va saber el mateix dia per un correu procedent de Perpinyà que arribà a Cotlliure. Joan Dominic de Ruberto, mariner de Cosenza de Calàbria, de 68 anys, la coneix, diu que el mes de març passat quan el sr. marquès de Terescusa posà el socorro a Perpinyà, los contraris del cap de França i de Catalunya feriren a Traico amb una bala de mosquet al musclo i li pegaren 2 coltellades al seu cap, l'aportaren a l'hospital de Perpinyà, *jo vaig ajudar* a portar-lo, als 2 dies morí, el va veure morir, feia molt temps que anava en sa companyia i amb la de sa muller Ramígia que restava a Cotlliure i li donaren noves de la desgràcia.

Molts de soldats arribaren a Mallorca amb l'armada de don Antonio de Oquendo, almirall de l'armada de l'oceà des de 1626. Havia portar reforços al Brasil atacat pels holandesos, que el 1630 ocupen Pernambuco, y a una batalla naval els ocasionà 1.900 morts perdent 585 homes. Un immigrants diu que ha estat a Pernambuco. El 1637 va rebre l'ordre d'hivernà a Maó, essent nomenat governador. Hivernar és un dir perquè la majoria de tropes hi varen estar més a l'estiu. Des de Cadis anaren a Nàpols. Alguns soldats diuen que embarcaren a Nàpols i vingueren a M. amb l'esquadra i no se'n tornaren. El 1646, Joan Mesquida, de Santu Lussurgio (Sardenya), partí de 10 o 11 anys i anà amb una nau a Nàpols on va estar dos anys, després s'embarcà amb l'armada real de don Antonio de Oquendo i vingué a M. on restà, habita a Sta. Margalida, fadrí de 24 anys. La flota arribà a Pollença el març de 1637 desembarcant 1.800 homes, passant després a Maó on hi va estar fins el juliol de 1638 realitzant algunes expedicions. A Mallorca s'instalaren 4 companyies al castell reial i 3 a cases de particulars. Als pobles s'allotjaren algunes companyies. L'estada durà 4 mesos i mig i sortiren la nit del 3 al 4 d'agost per Barcelona. Molts soldats no s'embarcaren, serien desertors o malalts. El 1639, el vicari de Sencelles diu que fa 4 o 5 mesos Joan Just, de Madrid, es volia casar a Sencelles, li digué

que no podria anar a ciutat perquè era soldat perquè no el prengué la justícia, els testimonis també eren soldats i no podien anar a ciutat.

Malgrat a Mallorca no i havia obligació d'allotjar soldats les tropes d'Oquendo foren allotjades en cases particulars sense massa protestes. Els havien de donar llit, a l'època es posen 3 persones a un llit, sal, aigua, foc i llum. A Manacor allotjaren 185 soldats que costaven als Jurats 32 lliures diàries

El 1639 l'esquadra d'Oquendo prop del pas de Calais s'enfrontà a l'esquadra holandesa, es refugia a Les Dunes i al sortir és derrotada perdent 43 vaixells i 14.000 homes però portar reforços a Flandes, els soldats que es quedaren a Mallorca salvaren al vida. Algun supervivent arribà a Mallorca. El 1644, Tomàs de Soloaga de Sant Sebastià de Biscaia diu que fa 9 anys se'n anà minyó de patge d'un alferes, que es deia Pere Font de los Rios, de la companyia del capità Jordi Dameto, anaren a Cadis, a Tarragona, a Flandes i altres parts, fa 7 o 8 anys que és a M. on ha estat sempre, fadrí de 18 o 19 anys; Antoni Pizà, natural de Pavia, domiciliat a M., de 23 anys, diu que fa 9 anys el va conèixer a Biscaia, a casa dels seus pares, que entrà de patge de l'alferes de la seva companyia, la del capità Jordi Dameto, mallorquí, ell era minyó d'uns 10 anys, son pare plorava que no volia que se'n anàs, anaren plegats a Cadis i a Tarragona, vingueren a M., ell se'n anà amb una fragata de l'armada de don Antoni d'Oquendo, ara ha fet 7 anys que vingué a M. amb l'armada reial, romangué ferit de la *pelea* que tingueren amb els holandesos

També arriben a Mallorca soldats presoners. El 1641 el capità Canals capturà un vaixell amb 300 soldats, la majoria italians, al servei de França.

Bígams.- Alguns immigrants són bígams, havien casat fora i tenint la dona viva es tornen a casar a M. Com a cosa excepcional trobam un cas de bigàmia sense sortir de l'illa entre Sta. Margalida i la ciutat. El 21-5-1627, Ramon Muntaner, mariner, diu que els mesos passats casà amb Caterina Albertí amb la que estigué un mes, després l'Inquisidor ordenà capturar-la per haver casat tenint el primer marit viu, al ser nul el matrimoni es vol casar amb Joana Martorell, donzella. El 21 de maig, Gabriel Cerdà, natural de Sta. Margalida, ara a la ciutat, de 48 anys, diu que Jaume Monjo està casat amb dita Caterina Negra i Albertí i habita a Sta. Margalida, ha sabut que els mesos passats s'ha casat amb Muntaner i l'inquisidor la tragué a la vergonya a l'església de Sta. Eulàlia. Francesc Servera de Sta. Margalida, de 30 anys, la coneix casada amb Monjo i es diu públicament que casà a ciutat i l'inquisidor la tragué a la vergonya.

SINI, Francisco: argenter de Càller (**Sardenya**), bígam. 21-6-1614: Caterina Alomar, f. d'Onofre, de Sineu, diu que fa 6 anys essent donzella casà amb Fr. Sini de Càller, argenter, dient que era fadrí i han viscut junts molt temps, ja era casat a Càller on ha estat vist habitar amb la primera muller, a M. es deia Sini i a Càller es deia Drana.

